

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ ارشاد اسلامی

وزیر

شماره: ۱۲۶۷۳۶

تاریخ: ۱۳۹۹/۳/۲۰

پوست:

دستورالعمل صدور مجوز ساخت و نصب مجسمه و یادمان در میدان‌ها و اماکن عمومی

مقدمه:

در اجرای آیین‌نامه نحوه نظارت بر انتخاب، ساخت و نصب مجسمه و یادمان در میدان‌ها و اماکن عمومی مصوب جلسه ۴۴۲ مورخ ۱۳۷۸/۳/۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی و دستورالعمل اجرایی نحوه نظارت بر انتخاب، ساخت و نصب مجسمه و یادمان در میادین و اماکن عمومی مصوب ۱۳۷۹/۸/۱۸ شورای فرهنگ عمومی و مصوبه مورخ ۱۳۹۷/۶/۴ شورای راهبردی توسعه مدیریت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مبنی بر سامان‌دهی مجوزهای این وزارت‌خانه؛ و نظر به لزوم نظارت بر نمایش آثار هنری تجسمی در فضاهای عمومی، دستورالعمل «صدور مجوز ساخت و نصب مجسمه و یادمان در میدان‌ها و اماکن عمومی» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

۱- تعاریف:

۱-۱- هنر عمومی (هنر شهری): هنر عمومی یا شهری به آثاری گفته می‌شود که در رشته‌ها و گرایش‌های هنری مختلف در «اماکن عمومی» طراحی، اجرا و نصب می‌شود و مخاطبان می‌توانند بدون واسطه با آن مواجه شده و در تعامل باشند.

۱-۲- اماکن عمومی: اماکن عمومی شامل میادین، مبادی ورودی شهرها، بوستان‌ها، معابر، محوطه و فضاهای عمومی شامل کلیه مراکز و سازمان‌های دولتی و نهادهای انقلابی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادهای غیر دولتی می‌باشد.

۱-۳- یادمان: یادمان به آثار معماری، مجسمه، دیوارنگاره و گونه‌های دیگر هنرهای تجسمی گفته می‌شود که به عنوان مدرک و شاهدی برای یادآوری، بزرگداشت و نگاهداشت خاطره یک موضوع، رویداد، شخص، گروه یا غیره در فضاهای شهری اکران می‌شود.

۱-۴- مجسمه: اثر هنری سه بعدی که از شکل دادن یا ترکیب کردن مواد و مصالح یا اشیاء مختلف و برای بیان، بازتاب و تداعی یک موضوع و مضمون آفریده می‌شود.

۱-۵- دیوارنگاره: اثر هنری با ویژگی غالب دو بعدی که بستر اصلی برای ساخت و نصب آن، جداره‌های مختلف در فضاهای عمومی می‌باشد. دیوارنگاره‌ها از نظر تکنیک، کارکرد و طول عمر به دو گروه نیمه‌ماندگار و ماندگار تقسیم می‌شوند:

الف- دیوارنگاره نیمه‌ماندگار: به اثر هنری دیواری گفته می‌شود که مواد و مصالح و روش‌های اجرای آن اغلب با انواع رنگ یا سایر مواد با طول عمر و کیفیت ماندگاری حدود دو سال است.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ، ارشاد اسلامی

وزیر

شماره: ۱۲۶۷۳۶

تاریخ: ۱۳۹۹/۳/۲۰

پوست:

ب- دیوارنگاره ماندگار: به اثر هنری دیواری گفته می‌شود که با تکنیک‌های اجرایی و مواد و مصالح ماندگار (انواع نقش برجسته، موزاییک، سرامیک، فلز، ترکیب مواد و غیره) اجرا می‌شود و طول عمر و ماندگاری آن حداقل ۵ سال است.

۱-۶- متقاضی: کلیه وزارت‌خانه‌ها، مراکز و سازمان‌ها و نهادهای دولتی و شهرداری‌ها می‌توانند متقاضی ساخت و نصب مجسمه و یادمان در میدان‌ها و اماکن عمومی باشند و درخواست اشخاص حقیقی رأساً پذیرفته نیست.

۱-۷- شورای سیاست‌گذاری و نظارت بر انتخاب، ساخت و نصب مجسمه و یادمان: شورایی مستقر در اداره کل هنرهای تجسمی که به منظور سیاست‌گذاری و نظارت بر ساخت و نصب آثار هنری تجسمی در اماکن عمومی تشکیل و در این دستورالعمل «شورای نظارت» نامیده می‌شود.

۱-۸- شورای نظارت استان: شورای نظارت استان با هماهنگی شورای نظارت و به منظور نظارت بر ساخت و نصب آثار هنری تجسمی در اماکن عمومی در سطح استان تشکیل و در این دستورالعمل «شورای نظارت استان» نامیده می‌شود.

۱-۹- سامانه: منظور پنجره واحد صدور مجوزهای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به نشانی: www.sso.farhang.gov.ir است.

۲- شرایط لازم:

آثار هنری شهری در هر حوزه فرهنگی، جغرافیایی و تحت هر شرایط قانونی که در آن اکران می‌شوند، می‌بایست شرایط و الزامات اعتقادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، قومی و ... را داشته باشند. در ادامه شرایط و الزامات اکران آثار هنری شهری در دو بخش عمومی و تخصصی بیان شده است:

۱-۲- شرایط عمومی:

- ۱-۱-۲- عدم تضاد و تنافر با اعتقادات دینی و مذهبی رسمی کشور.
- ۲-۱-۲- عدم ضدیت، توهین و تخریب نسبت به خصلت‌ها و ویژگی‌های ملی و قومی کشور.
- ۳-۱-۲- عدم ترویج و بازتاب خشونت علیه عرف و ارزش‌های اجتماعی گروه‌ها، افراد، خانواده، کودکان، زنان و غیرهم.

- ۴-۱-۲- کوشش برای برقراری تعامل و ارتباط با شهروندان و کمک به ارتقاء کیفیت زندگی آنها.
- ۵-۱-۲- کوشش برای اکران آثاری که ضمن تناسب با منظر شهری، در زندگی و مراودات روزمره شهروندان ایجاد اختلال نکند.

- ۶-۱-۲- تلاش برای برقراری توازن، تناسب و رعایت روابط بصری یا مفهومی در فضای شهری.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزیر

شماره: ۱۲۶۷۳۶

تاریخ: ۱۳۹۹/۳/۲۰

پوست

۲-۲- شریط اختصاصی:

- ۱-۲-۲- نمایش آثاری که شهروندان برای برقراری ارتباط و درک مفهومی یا فرعی آنها دچار ابهام یا چالش نشوند.
- ۲-۲-۲- ایده پردازی، طراحی و اجرای آثاری که به نوعی ویژگی‌های فرهنگی و هنری ایرانی در آنها لحاظ شده باشد.
- ۳-۲-۲- دارا بودن خلاقیت و نوآوری در ایده پردازی، طراحی، و اجرای آثار اکران شده.
- ۴-۲-۲- در نظر گرفتن و کوشش برای ارتباط موضوعی و مفهومی آثار با محل‌های اکران آنها.
- ۵-۲-۲- در نظر گرفتن و کوشش برای برقراری ارتباط شکلی و صوری با فضا، عناصر شهری و محل‌های نمایش آنها.
- ۶-۲-۲- در نظر گرفتن و رعایت انتخاب روش اجرا و تکنیک مناسب برای آثار نسبت به طرح و محیط آنها.
- ۷-۲-۲- در نظر گرفتن و رعایت ابعاد و تناسب آثار نسبت به طرح، تکنیک اجرا و محیط نصب آنها.

۳- مدارک لازم:

- ۱-۳- درخواست کتبی و مشخصات متقاضی.
- ۲-۳- گزارش توجیهی (نیازسنجی، تعریف، توضیح و مشخصات اثر نظیر مواد و مصالح، تکنیک اجرا، ابعاد و تصاویر طرح پیشنهادی و نمونه کوچک).
- ۳-۳- جانمایی طرح پیشنهادی در محل و تصاویر قابل تشخیص از محل اکران اثر با نشان دادن موقعیت شهری.
- ۴-۳- مشخصات فردی و سوابق تخصصی طراح و مجری اثر.
- ۵-۳- نقشه محل نصب به همراه عکس از زوایای مختلف.

۴- مراجع صادر کننده مجوز:

صدور مجوز ساخت و نصب مجسمه و یادمان در اماکن عمومی، توسط شورای نظارت صادر خواهد شد. طبق ماده ۳ دستورالعمل اجرائی نحوه نظارت بر انتخاب، ساخت و نصب مجسمه و یادمان در میادین و اماکن عمومی مصوب جلسه ۳۴۱ مورخ ۱۳۷۹/۸/۱۸ شورای فرهنگ عمومی، شورای نظارت به تشخیص خود به استان‌های توانمند جهت صدور مجوز تفویض اختیار می‌نماید.

۴-۱- وظایف شورای نظارت:

- ۴-۱-۱- سیاست‌گذاری و برنامه ریزی‌های کلان.
- ۴-۱-۲- تأیید صلاحیت اعضای شوراهای استان‌ها و صدور احکام آنها.
- ۴-۱-۳- اخذ گزارش فعالیت‌های استان‌ها و نظارت بر آن.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزیر

شماره: ۱۲۶۷۳۶

تاریخ: ۱۳۹۹ / ۳ / ۲۰

پوست

- ۴-۱-۴- رسیدگی به اعتراضات نسبت به آراء شورای نظارت استان.
- ۴-۲-۴- اعضای شورای نظارت:
- ۴-۲-۴-۱- معاون هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس شورا).
- ۴-۲-۴-۲- مدیر کل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- ۴-۲-۴-۳- نماینده وزارت کشور.
- ۴-۲-۴-۴- نماینده وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کشور.
- ۴-۲-۴-۵- نماینده انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.
- ۴-۲-۴-۶- نماینده فرهنگستان هنر.
- ۴-۲-۴-۷- یک نفر از اساتید برجسته هنرهای تجسمی با معرفی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
- ۴-۲-۴-۸- شهردار شهری که نصب مجسمه در آن پیشنهاد شده است.
- ۴-۲-۴-۹- دو نفر از صاحب نظران مسایل فرهنگ و تاریخ اسلام به پیشنهاد وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و تصویب شورای فرهنگ عمومی.
- ۴-۲-۴-۱۰- نماینده بنیاد شهید انقلاب اسلامی.
- ۴-۲-۴-۱۱- نماینده وزارت راه و شهرسازی.
- تبصره ۱:** مدت عضویت اعضای شورای نظارت دو سال بوده و تجدید انتخاب آنان برای دوره‌های بعد بلامانع است.
- تبصره ۲:** احکام اعضای شورای نظارت توسط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی صادر می‌شود.
- تبصره ۳:** تصمیمات شورای نظارت حداقل با تأیید ۲/۳ اعضا معتبر خواهد بود. جلسات شورا با حضور اکثریت (نصف به علاوه یک نفر از اعضا) رسمیت می‌یابد.
- تبصره ۴:** شورای نظارت می‌تواند بنا به مورد از نماینده وزارت آموزش و پرورش برای شرکت در جلسات دعوت نماید.
- ۴-۳- شورای نظارت استان: اعضای شورای نظارت استان متشکل از نمایندگان واجد شرایط استانی یا واحدهای استانی (متناظر) شورای نظارت هستند. در مواردی که نماینده یا واحد متناظر استانی وجود ندارد، شورای نظارت در خصوص نمایندگان جایگزین تعیین تکلیف می‌نماید. احکام هر یک از اعضاء شورای نظارت استان توسط مدیرکل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی صادر می‌شود و اعتبار آن دو سال است. وظیفه اصلی این شورا صدور مجوز ساخت و نصب مجسمه و یادمان در اماکن عمومی در سطح استان است. شورای نظارت استان در ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی همان استان برگزار می‌شود. جلسات شورا و اتخاذ تصمیم با حضور اکثریت اعضاء رسمیت پیدا می‌کند.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ ارشاد اسلامی

وزیر

شماره: ۱۲۶۷۳۶

تاریخ: ۱۳۹۹/۳/۲۰

پوست

تبصره: حضور یکی از اساتید برجسته هنرهای تجسمی که به پیشنهاد و تأیید مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان به عضویت شورای نظارت استان در آمده است، در جلسات شورا الزامی است.

۵- فرآیند صدور مجوز:

- ۱-۵- ارائه درخواست صدور مجوز و مدارک و مستندات لازم به ادارات کل استان.
- ۲-۵- بررسی مدارک و مستندات توسط کارشناس.
- ۳-۵- اعلام نقص احتمالی در مدارک.
- ۴-۵- رفع نقص احتمالی توسط متقاضی.
- ۵-۵- تشکیل جلسه شورای نظارت یا شورای نظارت استان و بررسی درخواست صدور مجوز.
- ۶-۵- رفع نقص احتمالی توسط متقاضی.
- ۷-۵- صدور مجوز در صورت تأیید.
- ۸-۵- نظارت بر حسن اجرای طرح‌های مصوب شورای نظارت در تمامی مراحل از طریق کارشناسان منتخب شورای نظارت یا شورای نظارت استان.
- ۹-۵- در صورت اعلام نقایص احتمالی توسط کارشناس منتخب شورا، متقاضی موظف است ظرف دو ماه نقایص احتمالی را مرتفع نماید.
- ۱۰-۵- ارسال گزارش مکتوب و مصور اجرا و نصب آثار هنری به شورای نظارت برای اخذ شناسه اثر هنری شهری.
- ۱۱-۵- حداکثر زمان برای صدور مجوز ساخت و نصب مجسمه و یادمان در اماکن عمومی، پس از تکمیل پرونده، ۳۰ روز کاری در نظر گرفته شده است.

۶- سایر مقررات:

- ۱-۶- تمامی وزارتخانه‌ها، مراکز، سازمان‌ها و نهادهای دولتی و شهرداری‌ها، قبل از هرگونه اقدامی اعم از طراحی، اجرا و نصب آثار هنری موضوع این دستورالعمل، مکلف به اخذ مجوز موضوع این دستورالعمل می‌باشند.
- ۲-۶- مجوز صادر شده فقط برای اجرای طرح در مکان پیشنهادشده معتبر است و هرگونه تغییر در طرح یا جابه‌جایی و یا تکرار آن منوط به اخذ مجوز جدید است.
- ۳-۶- هرگونه اصلاح و تغییر در آثار ساخته و نصب شده منوط به طرح مجدد در شورا و بررسی و تأیید دوباره است.
- ۴-۶- متقاضیان صدور مجوز موظفند حداکثر ظرف مدت دو سال نسبت به تعیین تکلیف وضعیت اجرا و نصب (ساخت و نصب یا عدم ساخت و نصب) اثر هنری اقدام کنند. در غیر این صورت نیاز به اخذ مجوز جدید است.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ، ارشاد اسلامی

وزیر

شماره: ۱۲۶۷۳۶

تاریخ: ۱۳۹۹/۳/۲۰

پوست:

پوست:

۵-۶- برای صدور مجوز ساخت و نصب مجسمه و یادمان در اماکن عمومی، هزینه‌های اخذ نمی‌گردد.

۷- نحوه اعتراض به تصمیمات شورای نظارت استان:

در صورت رد تقاضای صدور مجوز در استان، امکان اعتراض برای متقاضیان وجود دارد. ثبت اعتراض و شکایت حداکثر ظرف مدت یک ماه از زمان ابلاغ نظر شورای نظارت استان به متقاضی خواهد بود. متقاضیان می‌توانند اعتراضات خود را در ادارات کل استان به ثبت برسانند تا از این طریق به اداره کل هنرهای تجسمی ارسال و در شورای نظارت مطرح شود.

تبصره ۱: مرجع رسیدگی به شکایت از آراء شورای نظارت استان، شورای نظارت خواهد بود که ظرف مدت دو ماه به آنها رسیدگی خواهد کرد. آراء شورای نظارت لازم الاجراست.

تبصره ۲: اعتراض‌هایی می‌توانند در شورای نظارت مطرح گردند که در شورای نظارت استان با اتفاق آرا مردود شناخته نشده باشند.

تبصره ۳: آراء شورای نظارت در خصوص صدور مجوز و یا رد در خواست در مواردی که به استان‌ها تفویض شده باشد و رأساً توسط شورای نظارت تصویب شود لازم الاجراست.

۸- به منظور شفافیت، جلوگیری از تبعیض و اطلاع متقاضیان از تقاضاهای در نوبت، فهرست متقاضیان مجوزهای موضوع این دستورالعمل بر روی سامانه، بصورت برخط، اطلاع‌رسانی می‌شود. فهرست مجوزهای صادرشده و شناسه آن نیز بر روی سامانه قابل مشاهده است.

۹- در موارد سکوت، ابهام، نقص و یا اجمال این دستورالعمل، اسناد بالادستی که در مقدمه این دستورالعمل اشاره شده است، ملاک عمل خواهد بود.

۱۰- این دستورالعمل در (۱۰) بند و (۸) تبصره در تاریخ ۱۳۹۹/۳/۲۰ به تصویب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی رسید و از تاریخ تصویب، لازم الاجراست؛ و زین پس، تمامی مقررات و دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های مربوط به این موضوع ملغی و بلااثر می‌گردد. بدیهی است، هرگونه تغییر در مفاد این دستورالعمل، منوط به طی فرآیند کارشناسی و حقوقی لازم از مبادی قانونی ذیربط (دفتر نوسازی و تحول اداری و دفتر حقوقی و مالکیت فکری) و تأیید شورای راهبری توسعه مدیریت این وزارتخانه خواهد بود.

سید عباس صالحی